

Verslag internetconsultatie wetsvoorstel verbetering rechtsbescherming mbo-studenten

Het wetsvoorstel is van 17 december 2019 tot en met 27 januari 2020 opengesteld voor internetconsultatie. Er zijn 32 reacties binnengekomen van met name mbo-instellingen en belangenorganisaties. De internetconsultatie heeft geleid tot enkele wijzigingen in het wetsvoorstel en tot aanpassingen in de memorie van toelichting.

Maatregelen ter verbetering rechtspositie mbo-studenten

De meerderheid van respondenten is van mening dat het wetsvoorstel de rechtspositie van mbo-studenten verbetert. Een groot aantal respondenten geeft echter aan dat met name de voorgestelde regels voor schorsing en verwijdering een lastenverzwaring voor instellingen tot gevolg hebben. Bovendien geven enkele instellingen aan dat de voorgestelde meld- en overlegplicht bij schorsing en verwijdering niet past binnen de bredere wijze waarop de inspectie toezicht op het mbo houdt (zie paragraaf 8 van de memorie van toelichting). Om deze redenen is ervoor gekozen om de meld- en overlegplicht te vervangen door een plicht aan instellingen om schorsingen en verwijderingen te verantwoorden in het bestuursverslag. Een dergelijke plicht sluit beter aan bij het inspectietoezicht op het mbo.

Enkele respondenten stellen verduidelijkende vragen over de maatregelen ter verbetering van de rechtspositie van studenten met een handicap of chronische ziekte. Deze vragen gaan met name over de rol die de inspectie heeft bij het controleren op deze maatregelen en welke informatie mbo-instellingen ter verantwoording moeten kunnen overleggen. In de memorie van toelichting is verduidelijkt dat de nieuwe wettelijke bepalingen niet gaan over de inhoud van de ondersteuningsafspraken die instellingen maken met studenten met een handicap of chronische ziekte, maar procesmatig van aard zijn. Instellingen krijgen de verplichting om met alle studenten met een handicap of chronische ziekte ondersteuningsafspraken te maken en om deze afspraken minimaal jaarlijks op hun doeltreffendheid te evalueren. Het inspectietoezicht is erop gericht om te controleren of instellingen zich aan hun wettelijke verplichtingen houden, dus is het toezicht in dit geval ook procesmatig van aard. Instellingen moeten kunnen aantonen dat ze voldoen aan deze nieuwe wettelijke verplichtingen.

Sommige respondenten hebben suggesties gedaan voor de informatie die instellingen verplicht in hun OER of studentenstatuut moeten opnemen. De suggesties die bijdragen aan de rechtspositie van de mbo-student of aan de helderheid van de informatievoorziening aan mbo-studenten zijn overgenomen in het wetsvoorstel. De bepalingen over de OER zijn aangepast, zodat vrijstellingenbeleid van de examencommissie ook moet staan beschreven. De bepalingen over het studentenstatuut aangepast, zodat het beleid over schoolkosten en de instellingsregels over het studentenfonds erin moeten zijn opgenomen.

Maatregelen ter verbetering rechtsbescherming mbo-studenten

De grote meerderheid van respondenten geeft aan dat het wetsvoorstel volgens hen de rechtsbescherming van mbo-studenten verbetert. Tegelijkertijd uiten respondenten hun zorgen over de werkbaarheid voor instellingen van de maatregelen ter verbetering van de rechtsbescherming. Een aantal respondenten geeft aan dat het proces van klachten- en geschillenbehandeling niet alleen voor studenten, maar ook voor instellingen duidelijk moet zijn. Om deze reden is in het verslag van de internetconsultatie het onderscheid tussen klacht en geschil verduidelijkt, en is aangegeven wat instellingen kunnen doen als studenten zowel een klacht als een geschil in willen dienen. Ook in de verdere communicatie over dit wetsvoorstel zal aandacht zijn voor dit onderscheid.

Daarnaast geeft een aantal respondenten aan dat hun instellingen al voorzieningen hebben die dezelfde functie hebben als de voorzieningen die met dit wetsvoorstel worden verplicht. Om deze reden is in de memorie van toelichting aangegeven dat instellingen veel vrijheid hebben in de inrichting van de toegankelijke faciliteit. Ook is verduidelijkt dat instellingen de mogelijkheid hebben om de taken van de klachtencommissie uit te breiden met die van de geschillenadviescommissie, zoals sommige instellingen de rechtsbescherming momenteel al organiseren.

Respondenten hebben verschillende opvattingen over de wettelijke termijnen die gelden voor het behandelen van klachten en geschillen. Sommige respondenten vragen om complete uniformiteit van indienings- en behandelingstermijnen of langere termijnen ten behoeve van de werkbaarheid voor instellingen. Andere respondenten geven aan dat behandelingstermijnen te ruim zijn en daardoor studenten niet snel genoeg duidelijkheid geven over hun kwestie. Specifiek geven respondenten aan dat studenten benadeeld worden door de voorgestelde verlenging van de indieningstermijn voor examengeschillen van twee weken naar zes weken. Bij examengeschillen in het bijzonder is het van belang dat studenten snel duidelijkheid krijgen, bijvoorbeeld omdat dit gevolgen heeft voor het bindend studieadvies dat de instelling uitbrengt. In deze kwestie dient het belang van duidelijkheid voor studenten zwaarder te wegen dan het belang van uniformiteit van procedures. Daarom is ervoor gekozen om de indieningstermijn voor examengeschillen niet te verlengen en deze termijn op twee weken te houden.

Een paar respondenten pleiten voor het verplichten van een ombudspersoon in het mbo. Deze zou meer ingesteld zijn op minnelijke schikking en daarmee juridisering van de relatie tussen student en instelling voorkomen. Naar aanleiding van deze reacties is in de memorie van toelichting verduidelijkt dat de geschillenadviescommissie al de taak heeft om na te gaan of minnelijke schikking mogelijk is. Daarnaast is de regering van mening dat het de werkbaarheid van de rechtsbeschermingsmaatregelen voor instellingen ten goede komt, als instellingen zoveel mogelijk de ruimte hebben om de rechtsbescherming te organiseren. Het verplichten van een ombudspersoon legt onnodige beperkingen op aan deze ruimte voor instellingen.

Tot slot pleit een respondent er voor de studentenraad instemmingsrecht te geven op de inrichting van de toegankelijke faciliteit. Aangezien de faciliteit toegankelijk voor studenten moet zijn, ligt het in de rede dat de studentenvertegenwoordiging mee mag denken over de inrichting hiervan. Daarom is dit instemmingsrecht toegevoegd aan het wetsvoorstel.

Maatregelen ter verlichting regeldruk mbo-instellingen

Een aantal respondenten geeft aan het effect van de afschaffing van de onderwijsovereenkomst op de regeldruk van instellingen moeilijk te kunnen duiden. Respondenten geven namelijk aan vragen te hebben over hoe inschrijving na afschaffing van de onderwijsovereenkomst eruit ziet. Naar aanleiding hiervan is de memorie van toelichting aangevuld. Met de afschaffing van de onderwijsovereenkomst krijgen instellingen de mogelijkheid om een inschrijfproces in te richten dat administratief lichter is. Zo zijn instellingen na afschaffing van de onderwijsovereenkomst niet verplicht om, nadat een student zich heeft aangemeld en de instelling de student toelaatbaar heeft bevonden, de student nogmaals om toestemming te vragen alvorens de instelling de student inschrijft. Instellingen zijn wel op basis van het wetsvoorstel verplicht om de beslissing over de inschrijving schriftelijk bekend te maken aan de aspirant-student. Dit kan ook elektronisch.

Ook vragen respondenten zich af hoe instellingen studenten kunnen blijven committeren aan hun plichten. Na afschaffing van de onderwijsovereenkomst blijven instelling en student bij de inschrijving een rechtsbetrekking met elkaar aangaan waarbij beide partijen zich committeren aan rechten en plichten, zoals die beschreven staan in o.a. de OER en het studentenstatuut. Daarnaast vragen respondenten hoe zij na afschaffing van de onderwijsovereenkomst afspraken met de student (en diens ouder) kunnen maken, bijvoorbeeld over het zelfstandig aangaan van een praktijkovereenkomst. Ook dit kunnen instellingen regelen bij de inschrijving van de student, bijvoorbeeld door hiervoor een voorstel te doen bij de aanmelding.

Tot slot vragen respondenten wat de afschaffing van de onderwijsovereenkomst betekent voor het onderwijsaccountantsprotocol. Met het vervallen van de onderwijsovereenkomst in de WEB, vervalt de onderwijsovereenkomst ook als onderdeel van het onderwijsaccountantsprotocol. In het onderwijsaccountantsprotocol zullen verder geen wijzigingen optreden als gevolg van dit wetsvoorstel.